

Nieuwsbrief

Pensioenen

De Nederlandsche Bank

oktober 2010

Het belang van een evenwichtige belangenafweging

De kwetsbare financiële positie van de pensioenfondsen en het belang van een evenwichtige belangenafweging hebben een belangrijke rol gespeeld in de afweging van DNB de minister te adviseren het uitstel van het eerste kortingsmoment in te trekken. Femke de Vries (divisiedirecteur Toezicht pensioenfondsen), legt uit waarom.

Waarom heeft DNB de minister geadviseerd het uitstel van het eerste kortingsmoment niet te handhaven?

Vanwege de uitzonderlijke economische situatie heeft de minister in februari 2009 de hersteltermijn verlengd van drie naar vijf jaar. Een aantal fondsen was niet in staat binnen die verlengde termijn van vijf jaar te herstellen. Die fondsen moesten een kortingsvoornemen in hun herstelplan opnemen. Ze hoefden die korting pas in april 2012 door te voeren. Wel werd afgesproken dat uitstel van het eerste kortingsmoment medio 2010 te evalueren. Een deel van die fondsen met een kortingsvoornemen in hun herstelplan bevindt zich ook anderhalf jaar later niet op een haalbaar herstelplan. Een kortingsmaatregel is dus mogelijk nodig om tijdig te kunnen herstellen. Wij hebben de minister geadviseerd het moment waarop mogelijk gekort moet worden voor deze fondsen niet langer uit te stellen. Verder uitstel verschuift de rekening naar de actieve en toekomstige deelnemers. Dat past niet bij een evenwichtige belangenafweging. Bovendien moeten we voorkomen dat een fonds op enig moment in een neerwaartse spiraal terecht komt.

Waarom is de belangenafweging belangrijk?

Het pensioenstelsel steunt op collectiviteit en solidariteit tussen generaties. Langdurige onderdekking betekent dat de lasten en risico's onevenredig worden afgewenteld op jongere en toekomstige generaties. Zij betalen langer een hogere premie, ontvangen langer geen indexatie of lopen een grotere kans dat hun aanspraken in de toekomst extra worden gekort. Hoe je het ook wendt of keert, die achterstand moet eens worden

ingelopen. Als die rekening onevenredig bij de jongeren terecht komt, zetten we de continuïteit van het pensioenstelsel op het spel. Korten is een noodmaatregel die alle deelnemers aangaat en alleen wordt ingezet als er geen andere mogelijkheden meer zijn, om te voorkomen dat onbetaalde rekeningen worden doorgeschoven naar de toekomst.'

Heeft DNB in haar afweging rekening gehouden met het mogelijke effect op het vertrouwen in het pensioenstelsel?

'Ja. Korten van pensioenaanspraken is een heel ingrijpende maatregel, dat realiseren we ons. We begrijpen dat dit tot onrust bij deelnemers kan leiden. Maar het uitblijven van maatregelen heeft op termijn evengoed negatieve vertrouwenseffecten voor het pensioenstelsel. Die zijn misschien zelfs nog groter als achteraf blijkt dat te lang is gewacht en toezeggingen op grote schaal niet meer kunnen worden nagekomen.

Mogelijk korten op pensioenrechten: hoe nu verder?

Wat wordt er nu verwacht van fondsen die een initiële korting in hun herstelplan hebben opgenomen ?

DNB heeft in de eerste helft van september gesprekken gevoerd met de fondsen die een initiële korting in hun herstelplan hebben opgenomen. Met deze fondsen is de afspraak gemaakt dat ze uiterlijk 1 oktober 2010 bij DNB een plan indienen waarin ze aangeven welke maatregelen ze willen nemen om op een haalbaar herstelplan te komen of waarin ze onderbouwen waarom een korting volgens het bestuur niet noodzakelijk is. De besturen van pensioenfondsen moeten zelf afwegen welke instrumenten zij inzetten om tijdig te kunnen herstellen. Het bestuur moet daarbij de belangen van alle huidige en toekomstige belanghebbenden bij het fonds evenwichtig afwegen. In de loop van oktober zal DNB op de plannen van de fondsen reageren. DNB toetst de plannen onder meer op haalbaarheid en een evenwichtige afweging van belangen. Uiterlijk 1 november 2010 moeten de besturen een voorgenomen besluit aan DNB voorleggen.

Fondsen die willen gaan korten, moeten aangeven hoe hoog de korting zal zijn, hoe de gevolgen over de verschillende belanghebbenden verdeeld gaan worden en hoe ze betrokkenen hierover gaan informeren. Fondsen die niet korten, moeten onderbouwen dat zij op een haalbaar herstelpad zitten. Wanneer een fonds moet korten moet daarover de deelnemersraad worden geraadpleegd. Deelnemers moeten voor 1 december worden geïnformeerd. De fondsen voeren over de inhoud van de communicatie overleg met de AFM. Verder hebben we alle fondsen waarmee we nu gesprekken voeren, gevraagd een crisisplan uit te werken waarin ze aan geven wat voor het bestuur de kritische ondergrens is qua dekkingsgraad, en hoe ze willen voorkomen dat ze daar terechtkomen. Of, wanneer ze toch in een ongewenste situatie geraken, hoe ze daar mee zullen omgaan.

Waarom moeten deze fondsen wellicht korten terwijl andere fondsen die er slechter voorstaan uitstel hebben tot 1 april 2012?

De herstelkracht van een pensioenfonds verschilt van geval tot geval. Die herstelkracht hangt onder meer samen met de opbouw van het deelnemersbestand, de inzet van andere sturingsinstrumenten zoals de premie, bijstortingen van sponsors en de verwachte rendementen. De fondsen die mogelijk op 1 januari 2011 een korting moeten doorvoeren, hadden ten tijde van het opstellen van het herstelplan al een kortingsmaatregel nodig om tijdig uit het dekkingstekort te komen.

De ernst van de financiële situatie is bij deze fondsen al langer bekend en gecommuniceerd.

Voor de overige fondsen geldt dat zij ultimo ieder jaar moeten bekijken of zij zich nog op een haalbaar herstelpad bevinden. Wanneer dat niet het geval is, zullen ook zij maatregelen moeten nemen en wanneer er geen andere mogelijkheid is een kortingsmaatregel moeten aankondigen. Die korting hoeft pas op 1 april 2012 te worden doorgevoerd. Bij de uiteindelijke beslissing mogen de fondsen de stand van zaken ultimo 2011 nog meewegen. Dit is één van de elementen in het toezicht die is ingevoerd om te voorkomen dat er te veel wordt gestuurd op dagkoersen.

Is de situatie van de fondsen die mogelijk per 1 januari 2011 een kortingsmaatregel doorvoeren daarmee (na het effectueren van aanvullende maatregelen) weer veilig? Hoe worden deze fondsen meegenomen in de verdere evaluatie?

Deze fondsen zullen net als alle andere pensioenfondsen op basis van de cijfers van ultimo 2010 moeten bekijken of ze zich op een haalbaar herstelpad bevinden. Wanneer dat niet het geval is moeten ze maatregelen nemen en in een uiterst geval opnieuw een kortingsmaatregel moeten aankondigen. Die eventuele kortingsmaatregel moet per 1 april 2012 worden doorgevoerd. Het is overigens altijd de verantwoordelijkheid van het bestuur om af te wegen hoe kwetsbaar de financiële positie is, welke risico's het fonds wil accepteren, en of het gebruik wil maken van de volledige uitsteltermijn van vijftien maanden. DNB zal fondsbesturen op deze verantwoordelijkheid wijzen. Daarbij zullen we de pensioenfondsen behalve op de evenwichtige belangenafweging ook wijzen op het belang van het doorrekenen van 'slecht weer scenario's'. Fondsen zullen moeten nadenken over hun absolute ondergrens (risico-acceptatie) én daarmee rekening moeten houden in hun beleid.

DNB toetst of het herstelpad zoals omschreven in het plan haalbaar is.

Bij de beoordeling van herstelplannen wordt gekeken naar de individuele situatie van het fonds. Er wordt dus maatwerk toegepast. DNB toetst of het herstelplan concreet en haalbaar is. Daarbij wordt niet alleen gekeken naar rendementsinschattingen. Ook andere zaken die van belang zijn voor het herstellvermogen zoals bijvoorbeeld de kenmerken van de pensioenregeling, premiestelling en de leeftijdsopbouw van een fonds worden meegenomen.

Wat wordt verwacht van fondsen die (opnieuw) in reservetekort of dekkingstekort raken?

Voor pensioenfondsen die bij DNB een herstelplan hebben ingediend, enige tijd uit tekort zijn geweest, maar opnieuw in tekort zijn geraakt, geldt dat al ingediende herstelplannen van toepassing blijven. Deze fondsen hoeven dus geen nieuw herstelplan in te dienen. Dit is alleen anders wanneer de in het herstelplan opgenomen herstelmaatregelen niet meer uitvoerbaar zijn. DNB gaat er dan ook vanuit dat de fondsen die geen uitvoering meer gaven aan het herstelplan zoals dat vorig jaar bij DNB is ingediend, maar die momenteel weer in tekort verkeren, opnieuw werken met het reeds bij DNB ingediende herstelplan. Dit betreft ook de fondsen die langer dan drie kwartaaleinden uit tekort zijn geweest.

Verder geldt dat pensioenfondsen die al wel een langetermijnherstelplan bij DNB hebben ingediend, maar inmiddels onder de grens van het

minimaal vereist eigen vermogen terecht zijn gekomen dit direct na het ontstaan van het dekkingstekort bij DNB moeten melden. In dat geval heeft een pensioenfonds twee maanden de tijd om een kortetermijnherstelplan op te stellen en ter instemming aan DNB voor te leggen.

Voor pensioenfondsen die in een reserve- of dekkingstekort zijn geraakt en nog niet eerder een herstelplan bij DNB hebben ingediend, geldt eveneens dat zij DNB hiervan onmiddellijk op de hoogte moeten stellen. Voor deze fondsen ontstaat in dat geval de plicht een langetermijnherstelplan en indien sprake is van een dekkingstekort eveneens een kortetermijnherstelplan in te dienen bij DNB. De indieningstermijnen zijn twee maanden voor het kortetermijnherstelplan en drie maanden voor het langetermijnherstelplan.

Waarom worden de verplichtingen tegen marktwaarde gewaardeerd?

Sinds de introductie van het Financieel Toetsingskader voor pensioenfondsen (FTK) dienen pensioenfondsen hun verplichtingen te waarden tegen marktwaarde. Daarmee ontstond een consistente waardering van bezittingen en verplichtingen, een belangrijke doelstelling van het FTK. Onder het regime voorafgaand aan het FTK was daarvan geen sprake: bezittingen werden gewaardeerd op marktwaarde, verplichtingen werden gewaardeerd op basis van een vaste rekenrente. Het hanteren van een vaste rekenrente leidde tot een situatie waarin verborgen overschotten en tekorten niet tijdig werden gesignaleerd. Door zowel de bezittingen als de verplichtingen op basis van marktwaarde te waarden wordt dit voorkomen. Omdat pensioentoezeggingen een hard karakter kennen, past daarbij waardering op basis van een risicovrije rente zoals de swapcurve die vrijwel kredietrisicovrij is. Marktconforme waardering biedt pensioenfondsen bovendien de gelegenheid om de renterisico's op een efficiënte manier af te dekken. Het is daarmee een prikkel voor adequaat risicobeheer.

Evaluatie stand van zaken herstelplannen eind 2010

Alle fondsen met een herstelplan, ook dus de fondsen die mogelijk per 1 januari 2011 moeten korten, moeten de voortgang van het herstelplan begin 2011 evalueren. Daarbij zullen al deze fondsen op basis van hun dekkingsgraad per 31 december 2010 moeten beoordelen of de ontwikkeling nog conform het beoogde herstelpad is en zo niet, welke consequenties dat heeft.

Fondsen zijn verantwoordelijk voor de keuze welke instrumenten zij inzetten om het herstel te realiseren. Mocht daarbij tot een kortingsmaatregel wordt besloten, dan hoeven deze fondsen deze niet direct door te voeren, maar uiterlijk per 1 april 2012. Bij het besluit om deze maatregel al of niet door te voeren mag rekening worden gehouden met de stand van zaken ultimo 2011. DNB zal deze plannen op haalbaarheid toetsen. DNB informeert de pensioenfondsen die een herstelplan hebben ingediend tijdig over het evaluatieproces en hetgeen in dat kader van de fondsen wordt verwacht.

Relevante publicaties

[Open Boek Toezicht](#)
[Speech directeur Kellermann: 'Evenwichtige pensioenvoorzieningen](#)
[Speech directeur Hoogduin: 'Pensioenen vanuit macro-economisch perspectief'](#)
[Brief DNB aan Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid](#)

Nieuwsbrief pensioenen is een uitgave van De Nederlandsche Bank. Pensioenfondsen kunnen bij vragen naar aanleiding van deze nieuwsbrief contact opnemen met hun toezichthouder. Overige vragen kunnen worden gesteld aan de infodesk van DNB, te bereiken via 0800 020 1068

Deze nieuwsbrief is geen vervanging van de reguliere informatievoorziening richting de pensioensector. Aan de inhoud van deze nieuwsbrief kunnen dan ook geen rechten worden ontleend.

U kunt zich abonneren op deze nieuwsbrief. Op het moment dat er een nieuwe nieuwsbrief verschijnt, ontvangt u hierover een emailbericht. [Klik hier om u aan te melden.](#)

